

The Same Procedure as Every Year ***– eftertankar efter kyrkomötet***

Ännu ett kyrkomöte läggs till handlingarna. Protokoll skrivs, avslagna motioner samlas på hög, fattade beslut sänds vidare till Kyrkostyrelsen för verkställande. Maskinerna mal, hjulen snurrar, pengarna rullar. Många miljarder. Men har någonting förändrats?

Intrycket från årets kyrkomöte trots dess annorlunda tematiska upplägg om undervisning är som mantrat i nyårskomedin *Grevinnan och betjänten: the same procedure as last year*. Grevinnan Miss Sophie lever kvar i gamla minnen, betjänten James axlar de forna middagsgästernas roller och utbringar alla skålarna. Men det är som vanligt och allting »looks very nice», som grevinnan säger.

Liksom Miss Sophies förväntningar var stora inför nyårsfirandet, så var det också inför kyrkomötet. Inte minst som det *inte* skulle vara *the same procedure as every year*. Mönstret skulle brytas, och det fanns fog för att ledamöterna skulle ta kyrkans kris, undervisningens kris, den inre sekulariseringens kris på sådant allvar att de partipolitiska positioneringarna fick vika för koncentration på sakfrågorna.

Valet av tema speglar en växande insikt om att kristendomens och Svenska kyrkans ställning allvarligt försvagats. Och visst fanns en oro över att kunskapen om kristen tro ofta är närmast obefintlig och att den religiösa analfabetismen ökar. Allt färre har språk för det existentiella och religiösa, allt färre känner den kristna trons kärnord. Inte minst ärkebiskopen formulerade detta i sin introduktionsföreläsning till kyrkomötets första session.

Ändå tycktes man värja sig för en realistisk verklighetsbeskrivning som tvingar fram nödvändiga åtgärder, som om fortfarande »everything looks very nice». I stället fick de partipolitiska skyttegravar som grävts i riksdagen sina angripare och försvarare även i kyrkomötet. Antagonismen mellan flertalet partier knutna till riksdagen och SD var uppenbar. Men i kyrkomötet hör sådant inte hemma utan hindrar i stället att sakfrågorna fördjupas, vilket även presidiet såg sig nödsakat att påpeka.

Ämnet om kyrkans undervisning lovade gott. Kyrkostyrelsens skrivelse (KsSkr 2019:5) i ärendet avslutas med en levande vision av vad som ska ha uppnåtts 2030. I korthet ska dopmedvetenheten ha stärkts, en pedagogik som främjar »trons kunskap, trons liv och den ständiga omvändelsen» ha uppnåtts, de offentliga konsekvenserna av tron och kunskapen om kristen tro ha ökat. Men vad detta betydde i praktiken var och förblev oklart.

Appeller för att undervisningen ska förbättras, kvaliteten höjas, ivern stärkas hjälper inte, när kyrkomötet samtidigt avtog de viktigaste motionerna i ämnet. Inkonsekvensen mellan ambitionen att stärka kyrkans undervisning för att nå de uppsatta målen och de beslut som fattades var uppseendeväckande, en diskrepans som få noterade. Varför störa ordningen när allting »looks very nice»?

De motioner som starkast lyfte fram huvudfrågan begravdes med eller utan krans men näst intill konsekvent – motioner som handlade om en erfarenhetsbank för vuxenkonfirmation, ny katekes, församlingarnas arbete med dopet, alphagrupper, hur kristen tro ska presenteras på Svenska kyrkans webbplats och forskning om prästers undervisning om kristologin. Däremot bifölls en motion om att »studera klimatfrågor och naturens rättigheter». Flera motioner tog mer fasta på hållbarhetsfrågornas plats i undervisningen än på hur vi talar om Jesus Kristus. Det sekundära blev det primära. Det behöver inte vara fel, men evangelium är det inte. Det kan rentav vara motiverat, men evangelium är det ändå inte, inte det livsavgörande som kristen tro i grunden handlar om.

Tydligast blev detta i debatten om Alphagrupper, den i särklass längsta med 43 inlägg. En politiserad debatt som mer handlade om det i samhället korrekta än om vittnesbördet om Jesus, troheten mot bibeln och kyrkans grundläggande dokument enligt Kyrkoordningen.

Tendensen att lägga tonvikten på tidstypiska frågor som värdegrund, samkönade äktenskap, hållbarhet var påtaglig, frågor som knappast är de mest avgörande och unika i kyrkans trosundervisning.

Det föreslagna ämnet för nästa tematiska kyrkomöte 2021, »Kyrkan i det offentliga rummet», är angeläget. Kyrkan måste vara med i samhällsdebatten, driva opinionsbildning och visa att religion är en ofrånkomlig del av det gemensamma rummet. Fast ämnesvalet visar på samma förskjutning från det primära till det sekundära. En av motionerna föreslog i stället ämnet *Jesus Kristus*, en fokus på *fides quae*, på trons innehåll. Innan opinionsbildningens fasad sätts upp måste rimligen stommen vara rest.

Kyrkomötets ambition kom således till stor del på skam. Viljan fanns att stärka kyrkans undervisning, men de konkreta nedslagen i de beslut som togs var begränsade. Det är olyckligt att de två kanske mest grundläggande frågorna förblev oberörda och obesvarade: *Vad* ska kyrkan främst undervisa om? Och *hur* ska kyrkan på bästa sätt undervisa? För just i de frågorna – *vad* och *hur* – ligger vägen framåt.

Biskopsmötet publicerade nyligen en sorts kanon över de viktigaste psalmerna och bibeltexterna som allmänheten bör känna till. När den amerikanske litteraturkritikern Harold Bloom 1994 i boken *The Western Canon* publicerade en lista på 26 skönlitterära författare som han ansåg som oundgängliga för att förstå litteraturen, så utsattes den för omfattande kritik. Urvalet var smalt och tveksamt (bl.a. saknades Dostojevskij) men han uppnådde sitt mål, att själva saken diskuterades. På samma sätt kan biskoparnas lista kritiserars, men i stort är urvalet väl motiverat. Fast tendensen att etik och moral dominerar över nåd och försoning finns som så ofta i kyrkans förkunnelse också där. Så finns Gyllene regeln med men inte Lilla Bibeln, lag mer än evangelium, vad Jesus lär mer än vem Jesus är, vad god etik är mer än nåden genom Kristi försoning. Ändå, här finns en god ansats till *vad* kyrkan ska undervisa om. Eller snarare: *Vem* kyrkan ska vittna om.

Att besvara frågan *hur* är svårare men desto mer angelägen. Det skulle behövas en metodbank, en sammanställning av goda modeller för undervisningen. Alphagrupper, vuxenkatekumenat, grundkurser i kristen tro, dramatiseringar, pilgrimsvandringar, förkunnelsemetodik, för att nämna något. Att hänskjuta detta till pastoraten eller möjligen stiftet är att göra det lätt för sig. Här borde kyrkomötet ha tagit initiativ för att lyfta fram en mångfald av undervisningsmodeller, vilka kanske också kunde bidra till att trötta församlingar fick en omstart.

Kyrkomötet 2019 har potential att göra skillnad för kyrkans undervisning, men risken är stor att det blir en torso. De konkreta besluten om åtgärder uteblev. Det bestående intrycket av kyrkomötet kan enkelt sammanfattas: Ingenting är som det varit men allt ska vara som det är. För fortfarande tycks man agera som om allting »looks very nice».